

קונטרס

למען ידעו דורותיכם

A Self-Study daily guide to the Sugyos & Lomdus of Sukkah, Arba Minim, Hoshana Rabba, Shmini Atzeres and Simchas Torah

תשרי תשפ"א
קרית יערים, טלז סטון ת"ז

"לא נתנו שבתות וימים טובים לישראל אלא ללמוד בהם תורה"

"שלשים יום קודם החג שואלים ודורשין בהלכות החג"

Dear Talmidim/Chaveirim,
Shalom U'Vracha!

We hope that you have an enjoyable, refreshing Bein HaZmanim, wherever you may be! This קונטרס is presented to you to aid in your appreciation and understanding of many areas relating to this special period of the year. Of course, many of you fondly remember the years you spent Sukkos in Yishrei and we hope this Limud helps you feel like you're back "home".

The format of the קונטרס allows you to spend a relatively small amount of time each day being מעיין into the various סוגיות that are connected to that particular day. Each day, starting from ערב סוכות, has an "ענינא דיומא" for both the day and night- וליילה- והגית בו יומם וליילה. In addition, there are pointed questions and הערות assisting you to benefit as much as possible from each סוגיא.

The ultimate purpose of the קונטרס is to create a kesher between all the talmidim, chaverim, and rabbeim during this vacation break. All of us will be spending time each day learning the "Yeshiva Sugya", thereby keeping us connected through Limud HaTorah. There is certainly no better way to bond than through תורה דברי.

An expression of הטוב הכרת is due to our beloved rebbe, Rabbi Yechiel Cohen שליט"א, for the hours of work invested in organizing this important Chinuch endeavor (and for everything else he brings to the table in Yishrei and for our talmidim...). שכרך הרבה מאד!

If you have any questions, please feel free to contact us at (almost) any time! Your Rabbeim can be reached at the email addresses found at the end of the Sefer.

לשנה הבאה בירושלים!

In Memory of

לאה מינדל בת משה חיים

Dedicated by

Mr. and Mrs. David Chase

In Memory of

ישראל מאיר בן שלום

זאב בן חיים יהודה

פרידא רחל בת יהודה לייב

עטל אודל בת זאב

שלום בן אברהם יצחק

**Dedicated by Linda and Brian
Skurnick**

Dedicated by
Mr. and Mrs. Yakov Friedman

Dedicated by
Rabbi and Mrs. Yehuda Burstyn

Dedicated by
Mr. Tzvi Norowitz

In Honor of Yekutiel Weiss
Dedicated by Mr. and Mrs. Weiss

**As a zechus for a Refuah
Shelamah for**

כל חולי ישראל

Dedicated by

Mr. Tzvi Silverstein

In Memory of

אפרים פישל בן אברהם

Dedicated by

Mr. Rafael Almoslino

ערב סוכות-י"ד תשרי

Friday-Erev Succos

בענין עשיית הסוכה

Is building the סוכה a מצוה?

1. The following גמרא makes no mention of a ברכה recited upon the building of the סוכה. What does this imply?

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף מו עמוד א
העושה סוכה לעצמו אומר ברוך שהחיינו וקיימנו כו'. נכנס לישב
בה אומר אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסוכה

2. On the other hand, the ירושלמי informs us of a ברכה to be said upon building the סוכה.

תוספות מסכת סוכה דף מו עמוד א ד"ה העושה סוכה
ואיכא תנא דהני זירושלמי דפרק הרוואה עגלא לעלמו מכנד
לעשות סוכה...

3. The שאילתות describes the מצוה of סוכה. Upon reading, keep in mind our question of the status of building the סוכה. Is there any implication from the שאילתות? (Words in parentheses are translation from the Aramaic)

שאלתות דרב אחאי פרשת וזאת הברכה שאילתא קסט
שאלתא דמחייבין דבית ישראל למעבד מטללתא (לעשות
סוכה) ומיתב בה (ולשבת בה) שבעה יומי דכתיב חג הסוכות
תעשה לך שבעת ימים וכת' בסכות תשבו שבעת ימים

4. Here the נצי"ב in his commentary on the שאילתות suggests that while building the סוכה is a מצוה הכשר it is also a מצוה in its own right. When is a מצוה הכשר only

considered a הכשר and when is it a מצוה on its own?
What practical ramification does the נצי"ב suggest?

הנצי"ב בהעמק שאלה שם

לכאורה פירוש למעבד מטללתא היינו ישיבה ונקיט רבינו לישנא דקרא דכתיב תעשה... אבל קשה לי לפרש משמעות לשון רבינו הכי, דאם כן למאי כפל רבינו דבריו למעבד ולמיתב, וגם הביא תרי קראי חג הסוכות תעשה, בסוכות תשבו... אלא נראה ללמוד מלשון רבינו, דאף על גב דעיקר מצות סוכה הוא הישיבה, והעשיה אינה אלא הכנה, מכל מקום יש בה מצוה באשר הכנה זו כתיבא בתורה וחשובה משאר הכנות דמצות שאינן כתובין בתורה... ונראה דיש נפקא מינה בדין בין הכנה הכתובה בתורה לאינה כתובה בתורה דהנה ידוע הכלל מצוה בו יותר מבשלוחו לא בגוף מצות עשה בלבד אלא אפילו בהכנה דמצוה... ונראה דמצוה בו יותר מבשלוחו דבהכנה אינו אלא בהכנה המפורשת בתורה... אבל בהכנה שאינה כתובה בתורה לא שייך מצוה בו כלל.

ליל יו"ט ראשון-ט"ו תשרי

Shabbos: Night

גדר מצוות סוכה בלילה הראשון

Defining the מצוה: Eating in the סוכה or sitting in the סוכה

1. The גמרא teaches that one must eat in the סוכה on the first night. This is derived from a חג גזירה שוה from המצות.

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף כז עמוד א

משנה. רבי אליעזר אומר: ארבע עשרה סעודות חייב אדם לאכול בסוכה, אחת ביום ואחת בלילה. וחכמים אומרים: אין לדבר קצבה, חוץ מלילי יום טוב ראשון של חג בלבד.

גמרא. מאי טעמא דרבי אליעזר? תשבו כעין תדורו, מה דירה - אחת ביום ואחת בלילה, אף סוכה - אחת ביום ואחת בלילה. - ורבנן: כדירה, מה דירה - אי בעי אכיל אי בעי לא אכיל, אף סוכה נמי - אי בעי אכיל אי בעי לא אכיל. - אי הכי, אפילו לילי יום טוב ראשון נמי! - אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוודק: נאמר כאן חמשה עשר ונאמר חמשה עשר בחג המצות, מה להלן - לילה הראשון חובה, מכאן ואילך רשות, אף כאן - לילה הראשון חובה, מכאן ואילך רשות - והתם מנלן? - אמר קרא (שמות יב) בערב תאכלו מצת - הכתוב קבעו חובה.

2. The ריטב"א examines the required amount one must eat on the first night. Is it כביצה or כזית? This may point to a deeper question as to the לומדות of the חיוב אכילה. Is the חיוב primarily a חיוב אכילה or a חיוב ישיבה בסוכה?

חידושי הריטב"א מסכת סוכה דף כז עמוד א

ושיעור אכילה זו של לילי סוכות, יש אומרים שהוא יותר מכביצה, שהוא אכילת קבע וחייב בסוכה, ולא ילפינן מחג המצות אלא לחייבו באכילת פת כמוהו אבל אין שיעוריהם שוים דבמצה דחייב אכילת מצה היא סתם אכילה היא כזית, אבל הכא דחייב אכילה בסוכה הוא מדין סוכה שיעור הראוי לחובה דהיינו יותר מכביצה בעינן, וכן היה אומר מורי נר"ו, אבל אחר כך חזר בו ואמר לי דכיון דגמרינן גזירה שוה מחג המצות לגמרי דרשינן מה התם בכזית אף כאן בכזית מדלא פרישו לה בשמעתין, ואף על גב דבשאר החג כזית לית ליה קבע ורשאי לאכלו חוץ לסוכה, בליל הראשון שקבעו הכתוב חובה בסוכה עשאו אכילת קבע וזה נכון

3. This חקירה may serve as the basis for the following discussion brought by the רמ"א about eating on ערב סוכות.

דרבי משה הקצר אורח חיים סימן תרל"ט

וכתב עוד (מהרי"ל שם עמי שע) דאסור לאכול משש שעות ולמעלה בערב סוכות דומיא דערב פסח וזהו נראה לי חומרא בלי טעם דשאני אכילת מצה דאם יאכל אחר חצות לא יאכל מצה [בלילה] לתיאבון אבל גבי סוכה אין המצוה באכילה שיצטרך לאכול לתיאבון דאף אם ישב בסוכה בלא אכילה מכל מקום קיים מצות סוכה ולכן נראה לי דאין לחוש בזה והמחמיר יחמיר והמיקל לא הפסיד. מיהו אחר שכתבתי זו מצאתי כתוב באור זרוע (הלי סוכה סי' שא) כדברי מהרי"ל ומייתי ליה מירושלמי (פ"ב הי"ז) דצריך ליכנס לסוכה כשהוא בתאוה ועיי"ש במסכת סוכה פרק הישן (כז. תוסי ד"ה תשבו):

יו"ט ראשון-ט"ו תשרי

Shabbos: Day

גדר מצות נטילת לולב

1. From the following גמרא we learn that one fulfills the מצוה simply by lifting the לולב.

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף מא עמוד ב
משנה. רבי יוסי אומר: יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת, ושכח והוציא את הלולב לרשות הרבים - פטור, מפני שהוציא ברשות.

גמרא. לא שנו אלא שלא יצא בו, אבל יצא בו - חייב. - הא מדאגבהיה נפק ביה! - אמר אביי: כשהפכו. - רבא אמר: אפילו תימא שלא הפכו. הכא במאי עסקינן - כגון שהוציאו בכלי

2. The בכורי יעקב introduces a חקירה regarding the לולב. Is the מצוה to lift the לולב or to hold the לולב? To what scenario does the בכורי יעקב apply the חקירה?

בכורי יעקב סימן תרנ"ב אות י'
נסתפקתי מי שנטל לולב קודם עלות השחר ועדיין הוא בידו עד אחר נץ החמה ואחר כך הניחו מידו אם צריך לשוב לחזור ולטלו. אם נאמר שהלקיחה היא המצוה דהיינו שיטלו ויביאו לידו ולכן בעינן הלקיחה בעת החיוב דוקא ולא יצא או נימא דמצות לקיחה רק שיהיה בידו וכיו שהוא בידו בעת החיוב יצא

3. In order to ensure that the ברכה be made before fulfillment of the מצוה, the טור suggests lifting the 'ד with express כוונה not to be יוצא until after the ברכה. With which side of the בכורי יעקב does this fit?

טור אורח חיים הלכות לולב סימן תרנא

וכשיטול הלולב בידו קודם שיטול האתרוג יברך(ד) על נטילת לולב ושהחיינו כדי שיברך קודם לעשייתו שאילו יטול ארבעתן קודם שיברך נמצא שכבר יצא קודם לעשייתו ושכיון שהגביה יצא או יהפוך הלולב או האתרוג עד שיברך ונמצא שלא יצא כיון שלא נטלו דרך גדילתו אי נמי יכוין שלא לצאת עד שיברך

ליל יו"ט שני-אור ל"ט"ז תשרי

Motzei Shabbos: Night

ברכת לישיב בעמידה או בישיבה

1. The **רמב"ם's** opinion is that קידוש should be made while standing on סוכות.

רמב"ם הלכות סוכה פרק ו הלכה יב

כל זמן שיכנס לישיב בסוכה כל שבעה מברך קודם שישיב אשר קדשנו במצותיו וצונו לישיב בסוכה, ובלילי יום טוב הראשון מברך על הסוכה ואחר כך מברך על הזמן, ומסדר כל הברכות על הכוס, נמצא מקדש מעומד ומברך לישיב בסוכה ויושב ואחר כך מברך על הזמן, וכזה היה מנהג רבותי ורבני ספרד לקדש מעומד בליל ראשון של חג הסוכות כמו שבארנו.

2. The **ראב"ד** disagrees with the **רמב"ם**. It is implied that the **רמב"ם's** concern is making the ברכה before performance of the מצוה. The **ראב"ד** explains that **לישיב בסוכה** does not mean "sitting" alone, rather "sitting and eating." As long as one has yet to start eating the ברכה is considered before the מצוה; therefore, one can make קידוש sitting down as usual.

השגת הראב"ד שם

וכזה היה מנהג רבותי ורבני ספרד לקדש מעומד: א"א מנהג מקומנו לא היה מעולם כזה, והטעם כי הישיבה אינה אלא על דעת האכילה וכל זמן שאינו אוכל, הברכה עובר למאה היא בלאמת.

3. The **ריטב"א** explains further that the meaning of the ברכה of "לישיב בסוכה" is "dwelling" in the סוכה, does he agree with **רמב"ם** or **ראב"ד**?

חידושי הריטב"א מסכת פסחים דף ז עמוד ב

כבר כתבנו במקומו במסכת סוכה (ע"ש מ"ו א') שאינו צריך לברך מעומד כדי שתהא ברכה קודמת לעשייה כי בכל המצות הנמשכות כגון תפילין וציצית וסוכה וכל כיוצא בהן אף על פי שהתחיל בהן, עדיין נקרא עובר לעשייתן ולא הקפידו אלא לאפוקי לאחר גמר עשייתן וכמו דאמרנו גבי לולב, **ולשון לישוב בסוכה שתקנו בברכה אינו לשון ישיבה אלא לשון עיכוב ודירה, ולשון הכתוב בסוכות תשבו, מעתה יכול לישוב בסוכה ומסדר ברכתו על הכוס כשהוא מיושב ושלא כדברי הר"מ במז"ל (פ"ו מה' סוכה הי"ב), ע"כ.**

4. The **ב"ח** explains the **שיטת הרמב"ם**. It would seem the **ישיבת סוכה** is about the connotation of **מחלוקת**.

ב"ח אורח חיים סימן תרמג

ומ"ש והרמב"ם כתב שצריך לקדש מעומד וכו'. בפרק ו' **וטעמו דמשמע ליה פירושא דלישב ישיבה ממש וכדי לברך עובר לעשייתן היה צריך לקדש מעומד כדי לברך ברכת סוכה שאחר הקידוש גם כן מעומד:**

5. The following two sources debate whether the **רמב"ם**'s ruling to stand for the **ברכה** of **לישב בסוכה** applies to all of **סוכות** or just to the first nights. The **נצי"ב** suggests a **חידוש** by which there is a discrepancy in the connotation of **ישיבת סוכה** in the **פסוק** that refers to the first night as opposed to the rest of **סוכות**. On the other hand, the **משנה ברורה** rules that the **רמב"ם**'s opinion applies to all of **סוכות**.

מרומי שדה-חידושי הנצי"ב על הש"ס

וקשה לי למאי נקט הרמב"ם דין זה בקידוש, והרי כל שבעה כשמברך לישוב בסוכה היה צריך לברך מעומד. אלא נראה דמודה הרמב"ם בכל שבעה דמשמעות המקרא בסוכות תשבו שבעת ימים דהיינו עיכובא, תשבו כעין תדורו, מה שאין כן בלילה הראשון דכתיב כל האזרח בישראל ישבו בסוכות, וזה אי אפשר להיות כעין תדורו שהרי כל ישראל יושבין בסוכה אחת... וכוזה הוי המשמעות דישבו היינו אכילה כדרכו וזהו בישיבה. ומשום הכי מצות קידוש בעמידה כדי לברך ברכת לישוב בסוכה מעומד לצאת ידי מצות ליל הראשון ביחוד – עיין עוד בספר העמק דבר ויקרא כ"ג פסוק מ"ב

משנה ברורה סימן תרמג ס"ק ד

(ד) מקדש מעומד וכו' - לדעתו הישיבה הוא תחלת עשיית המצוה ויש לו לבדך עובר לעשייתו היינו קודם עשיית תחלת המצוה ויש לו לנהוג כן כל שבעת הימים והרא"ש ס"ל שיש לסמוך הברכה על עיקר המצוה שהיא האכילה...

יו"ט שני-ט"ז תשרי

Sunday: Day

נענועים

1. These first two sources indicate that נענועים are an essential part of the לולב מצות נטילת. How?

משנה מסכת סוכה פרק ג משנה א
לולב שיש בו שלשה טפחים כדי לנענע בו כשר:

משנה מסכת סוכה פרק ג משנה טו
קטן היודע לנענע חייב בלולב:

2. The following גמרא indicates that נענועים are only of secondary importance.

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף לו עמוד ב
תנן התם: שתי הלחם ושני כבשי עצרת כיצד הוא עושה? מניח שתי הלחם על גבי שני הכבשין, ומניח ידו תחתיהן ומניף, ומוליך ומביא, מעלה ומוריד, שנאמר אשר הונף ואשר הורם. אמר רבי יוחנן: מוליך ומביא - למי שהארבע רוחות שלו, מעלה ומוריד - למי שהשמים והארץ שלו. במערבא מתנו הכי, אמר רבי חמא בר עוקבא אמר רבי יוסי ברבי חנינא: מוליך ומביא - כדי לעצור רוחות רעות, מעלה ומוריד - כדי לעצור טללים רעים. אמר רבי יוסי בר אבין, ואיתמא רבי יוסי בר זבילא: זאת אומרת שירי מצוה מעכבין את הפורענות. שהרי תנופה שירי מצוה היא, ועוצרת רוחות וטללים רעים. ואמר רבא: וכן בלולב.

3. The following רמב"ם includes the נענועים while describing proper performance of the מצוה.

רמב"ם הלכות שופר וסוכה ולולב פרק ז הלכה ט
משיגביה ארבעה מינין אלו בין שהגביהן כאחת בין בזה
אחר זה בין בימין בין בשמאל יצא, והוא שיגביהן דרך
גדילתן אבל שלא דרך גדילתן לא יצא, ומצוה כהלכתה
שיגביה אגודה של שלשה מינין בימין ואתרוג בשמאל
ויוליך ויביא ויעלה ויוריד וינענע הלולב שלשה פעמים בכל
רוח ורוח.

4. Here the רמב"ם refers to the מצוה as נענע הלולב as opposed to נטילת הלולב.

רמב"ם הלכות ברכות פרק יא הלכה ח
כל מצוה שעשייתה היא גמר חיובה מברך בשעת עשייה,
וכל מצוה שיש אחר עשייתה צווי אחר אינו מברך אלא
בשעה שעושה הצווי האחרון, כיצד העושה סוכה או לולב
או שופר או ציצית או תפילין או מזוזה אינו מברך בשעת
עשייה אשר קדשנו במצותיו וצונו לעשות סוכה או לולב או
לכתוב תפילין מפני שיש אחר עשייתו צווי אחר, ואימתי
מברך בשעה שישב בסוכה או כשינענע הלולב או כשישמע
קול השופר או כשיתעטף בציצית ובשעת לבישת תפילין
ובשעת קביעת מזוזה, אבל אם עשה מעקה מברך בשעת
עשייה אשר קדשנו במצותיו וצונו לעשות מעקה, וכן כל
כיוצא בזה.

5. הכשר מצוה נענועים says that תוס' מעכב.

תוספות מסכת סוכה דף לט עמוד א
אי נמי משום ללא גמרה מלואו עד אחר נינענע דמהאי
טעמא נמי מצרכין אנטילת ידיס אחר נטילה ללא גמר
מלואו עד אחר נגוב כדלמרי' פ"ק דסוטה (דף 7:): דלכור
לככול כלל נגוב ידיס ומיהו לא דמי כולי האי דנינענע
אינו אללא מכשירי מלואו זעלמא ולא מעכב כדלמרי' (פ"ק
דסוטה) כסוף פירקין מדלוגביה נפק זיה ומשני כשהפכו ולא
משני כשלא נינענע

6. The following source once again sounds like נענועים are absolutely essential.

ספר שבולי הלקט סדר חג הסוכות סימן שסז
ואחי ר' בנימין ז"ל כתב דאין נטילת לולב בלא נענוע כלל בין
בברכה בין בהלל כדקחני לולב שיש בו ארבעה מפחים כדי
לנענע בו כשר וכן מביאין לו שופר וחוקע לולב ומנענע

אור ליי"ז תשרי-א' דחול המועד

Sunday: Night

הידור מצוה

1. The פסול is לולב משנה teaches that a dried out

משנה מסכת סוכה פרק ג משנה א
לולב הגוזל והיבש פסול

2. רש"י explains that it is פסול because it is lacking in the necessary beauty of a מצוה which is derived from the "זיה ק-לי ואנוהו" פסוק.

רש"י מסכת סוכה דף כט עמוד ב
יבש – דבתינן מלוא מהודרת, דכתיב (שמות טו) ואנוהו.

3. תוס' רש"י citing the following גמרא disagrees with רש"י תוס' explains that the need for beauty is a local הלכה learned from אתרוג where it is written "פרי עץ הדר"

תוספות מסכת סוכה דף כט עמוד ב
לולב יבש פסול – ומפרש בגמרא משום לאיתקש לולב לאתרוג דכתיב ביה הדר ולא כמו שפירש הקונטרס משום דכתיב (שמות טו) זה אלי ואנוהו דאין ואנוהו אלא לכתחלה ולא מיפסל בהכי כדמוכח פ"ק (לעיל דף יא:): דאמרי רבנן לולב מלוא לאוגדו משום שנא' זה אלי ואנוהו לא אגדו כשר

4. The next two sources defend רש"י's position.
 - The מאירי distinguishes between the degree of beauty that exists in a לולב היבש as opposed to a לולב that is just not bound with the other Minim.

- הידור distinguishes between two forms of חיים מצוה, one being external while the other is internal.

בית הבחירה למאירי מסכת סוכה דף כט עמוד ב

ומתוך כך אני חוזר לפרש כפירוש גדולי הרבנים ומשום זה אלי ואנוהו ואף על גב דבלא אגדו כשר בדיעבד לא כל המדות שוות בפסול שאינו הדר שהיבש כלה כל ליחלוהו וניטלה הדראתו כאדם שניטל חיותו וכמו שפסלוהו בתלמוד המערב על שם לא המתים יהללו יה אבל לא אגדו לא ניטל הדרו לגמרי ובדיעבד כשר

קונטרס הביאורים בשם הגר"ח

כבר כתוב בשם הגר"ח זללה"ה דבאנוהו איכא תרי גוונני, דין בעיקר המצוה שמדיני המצוה הוא שתהיה מצוה מהודרת, ובחסר הידור במצוה היא קיום מצוה אחרת מאשר במצוה מהודרת...ויש גם דין ואנוהו כמצוה בפני עצמה קיום מצות אנוהו כמו לולב נאה וכו'... ואשר יש לומר דזהו הטעם לחלק לרש"י בין יבש שחסר נוי בגוף המצוה לבין לא אגדו דחסר הנוי משום אגד מבחוץ, דביבש חסר אנוהו בגוף קיום המצוה ומשום הכי פסול דחסר בקיום גוף המצוה, מה שאין כן בלא אגדו דהוי משום מצות נוי בעלמא וממצוה בפני עצמה דואנוהו

י"ז תשרי-א' דחול המועד

Monday: Day

ברכה עובר לעשיתן בלולב

1. The following גמרא serves as the source for the requirement to make the ברכה prior to performance of the מצוה.

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף לט עמוד א

דאמר רב יהודה אמר שמואל: כל המצות כולן מברך עליהן עובר לעשייתן. ומאי משמע דהאי עובר לישנא דאקדומי הוא - דאמר רב נחמן בר יצחק, דכתיב וירץ אחימעץ דרך הככר ויעבר את הכושי. אביי אמר: מהכא והוא עבר לפניהם. ואיבעית אימא: מהכא, ויעבר מלכם לפניהם וה' בראשם.

- 'תוס' poses a question regarding the application of this הלכה to מינים ד'. While one must make the ברכה prior to performing the מצוה, one may only make the ברכה immediately preceding the performance and no earlier. 'תוס' suggests four possible solutions!

תוספות מסכת סוכה דף לט עמוד א

Until the end of this paragraph is the question-

עובר לעשייתן - מטעם זה צריך לברך אלולב קודם שיטלנו דאי לאחר שנטלו מדאגביה נפק ביה כדאמר' בסוף פירקין (דף מב.) ומיהו לא מסתבר כלל דהיאך יברך עליו והוא מונח בכלי הא אמר בהקומץ רבה (מנחות לה: ושם) תפילין מאימתי מברך עליהן משעת הנחה עד שעת קשירה וכל שעה שאין המצוה מזומנת בידו לעשות לא מיסתבר כלל לברך עליו

From this point on, 'תוס' offers four possible solutions.

(1) ושמה משיתחיל ליטול לולב קודם שיטול האתרוג מברך והיינו עובר לעשייתן שמעכבים זה את זה (2) אי נמי לאחר שנטל שניהם אלא שהופך אחד מהן כדאמרינן בסוף פירקין (דף מב.) כשהפכו דאין

יוצא במצות אלא דרך גדילתן כדדרשינן פרק לולב וערבה (לקמן מה):
מדכתיב עצי שטים עומדים (3) ואפי' נקיט להו כדרך גדילתן אפשר
שיתכוין שלא לצאת בו עד אחר ברכה דאע"ג דאמר' בסוף ראוהו ב"ד
(ר"ה כח:) דמצות אינן צריכין כוונה מ"מ בעל כרחו לא נפיק... (4) אי
נמי משום דלא גמרה מצותו עד אחר ניענוע דמהאי טעמא נמי מברכין
אנטילת ידים אחר נטילה דלא גמר מצותו עד אחר ניענוע כדאמר' פ"ק
דסוטה (דף ד:): דאסור לאכול בלא ניענוע ידים ומיהו לא דמי כולי האי
דניענוע אינו אלא מכשירי מצוה בעלמא ולא מעכב כדאמר' (פ"ק
דסוטה) בסוף פירקין מדאגביה נפק ביה ומשני כשהפכו ולא משני
בשלא ניענוע

אור ליי"ח תשרי-ב' דחול המועד

Monday: Night

שמחת בית השואבה

Enjoy the following informative sources about שמחת בית השואבה. Note the difference in the underlying cause for שמחה between רש"י and רמב"ם.

משנה מסכת סוכה פרק ה משנה א

כל מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו:

רש"י מסכת סוכה דף ג עמוד א

בית הקולצה – כל שמחה זו אינה אלא כקציל ניסוך המים, כדמפרק וקאצתס מים כקסון.

רמב"ם הלכות שופר וסוכה ולולב פרק ח

אף על פי שכל המועדות מצוה לשמוח בהן, בחג הסוכות היתה שם במקדש שמחה יתירה שנאמר (ויקרא כ"ג) ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים, וכיצד היו עושין ערב יום טוב הראשון היו מתקנין במקדש מקום לנשים מלמעלה ולאנשים מלמטה כדי שלא יתערבו אלו עם אלו, ומתחילין לשמוח ממוצאי יום טוב הראשון, וכן בכל יום ויום מימי חולו של מועד מתחילין מאחר שיקריבו תמיד של בין הערבים לשמוח שאר היום עם כל הלילה.

והיאך היתה שמחה זו, החליל מכה ומנגנין בכנור ובנבלים ובמצלותים וכל אחד ואחד בכלי שיר שהוא יודע לנגן בו, ומי שיודע בפה בפה, ורוקדין ומספקין ומטפחין ומפוזין ומכרכרין כל אחד ואחד כמו שיודע ואומרים דברי שיר ותושבחות, ושמחה זו אינה דוחה לא את השבת ולא את יום טוב.

מצוה להרבות בשמחה זו, ולא היו עושין אותה עמי הארץ וכל מי שירצה, אלא גדולי חכמי ישראל וראשי הישיבות והסנהדרין והחסידים והזקנים ואנשי מעשה הם שהיו מרקדין ומספקין ומנגנין ומשמחין במקדש בימי חג הסוכות, אבל כל העם האנשים והנשים כולן באין לראות ולשמוע. השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת האל שצוה בהן, עבודה גדולה היא, וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממנו שנאמר (דברים כ"ח) תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב, וכל המגיס דעתו וחולק כבוד לעצמו ומתכבד בעיניו במקומות אלו חוטא ושוטה, ועל זה הזהיר שלמה ואמר אל תתהדר לפני מלך. וכל המשפיל עצמו ומקל גופו במקומות אלו הוא הגדול המכובד העובד מאהבה, וכן דוד מלך ישראל אמר (שמואל ב' ו') ונקלותי עוד מזאת והייתי שפל בעיני, ואין הגדולה והכבוד אלא לשמוח לפני ה' שנאמר (שמואל ב' ו') והמלך דוד מפוז ומברכר לפני ה'.

משנה ברורה סימן תרסא ס"ק ב

חסידים ואנשי מעשה עושים לזכר שמחת בית השואבה להיות נעורים כלילות של חוה"מ סוכות ולהרבות בזמירות ושבחים ומרבים נרות כסוכה כלילות אלו גם בהרבה בתי מדרשות נהגו להרבות בנרות בתפילת ערבית דחוה"מ בחג הזה.

- Does the **השואבה בית** celebrate the **המים** ניסוך or שמחת החג?
- How was the **השואבה בית** שמחת celebrated in the **המקדש** בית? How is it commemorated nowadays?

י"ח תשרי – ב' דחול המועד

Tuesday: Day

מצוה הבאה בעבירה – דאורייתא או דרבנן

1. The following משנה and גמרא introduce the concept of מצוה הבאה בעבירה and its source. The context here is the מצוה of לולב נטילת לולב.

משנה מסכת סוכה פרק ג משנה א

לולב הגזול והיבש פסול של אשירה ושל עיר הנדחת פסול

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף כט עמוד ב – דף ל עמוד א

גמרא. קא פסיק ותני, לא שנא ביום טוב ראשון ולא שנא ביום טוב שני. בשלמא יבש - הדר בעינן, וליכא. אלא גזול, בשלמא יום טוב ראשון - דכתיב לכם - משלכם, אלא ביום טוב שני אמאי לא? אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה. שנאמר והבאתם גזול ואת הפסח ואת החולה, גזול דומיא דפסח, מה פסח לית ליה תקנתא - אף גזול לית ליה תקנתא, לא שנא לפני יאוש ולא שנא לאחר יאוש. בשלמא לפני יאוש - אדם כי יקריב מכם אמר רחמנא, ולא דידיה הוא. אלא לאחר יאוש - הא קנייה ביאוש! אלא לאו - משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה.

אתמר נמי, אמר רבי אמאי: יבש פסול מפני שאין הדר, גזול פסול משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה.

2. The following גמרא teaches that one is not יוצא with a stolen סוכה. תוס' is bothered by the גמרא's learning this from the word לך and not from מצוה הבאה בעבירה. תוס' answers that מצוה הבאה בעבירה is not a דאורייתא concept.

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף ט עמוד א
הכא נמי חג הסכת תעשה לך, לך - לשם חובך! - החוץ מיבעי ליה
למעוטי גזולה.

תוספות מסכת סוכה דף ט עמוד א
ההוא מיבעי ליה למעוטי גזולה – תימה תיפוק ליה משום דהוה
ליה מלוא הבאה בעבירה למהאי טעמא פסלינן אחרוג הגזול ביום
טוב שני לקמון בריש לולב הגזול...וי"ל דטעמא דמלוא הבאה
בעבירה לאו לאורייתא אלא מדרבנן

3. The ריטב"א offers an alternative answer to 'תוס' question. The ריטב"א limits the מצוה הבאה בעבירה to a specific group of מצוות. From where do you think the ריטב"א derived his חידוש. According to ריטב"א, is חידוש a מהב"ע or דאורייתא concept?

חידושי הריטב"א מסכת סוכה דף לא עמוד א
תנו רבנן סוכה גזולה כו'. ואסיקנא דפליגי בשתקף את חברו
והוציאו מסוכתו. והקשו בתוספות מ"מ כיון שתקפה מחברו הא
איכא מצוה הבאה בעבירה, ותירצו דלא אמרינן מצוה הבאה
בעבירה אלא בדבר שהוא בא לרצות כגון קרבן שופר
ולולב וכיוצא בהם, אבל בסוכה שאין בה רצוי ליכא משום
מצוה הבאה בעבירה

ליל י"ט תשרי – ג' חול המועד

Tuesday: Night

מצוה הבאה בעבירה – פסול בגוף המצוה

1. The **שיטה** and **רמב"ם** have a unique **פסול** of **מצוה** that includes **אשרה** and **עיר הנדחת** in the **פסול** of **מצוה** **הבאה בעבירה**.

רבינו חננאל מסכת סוכה דף לה עמוד א

של **אשרה** ושל **עיר הנדחת** פסול. משום **דהוה** ליה **מצוה הבאה בעבירה**.

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת סוכה פרק ג

מצוה הבאה בעבירה אינה מצוה, ולפיכך לולב הגזול ושל אשרה ושל עיר הנדחת פסול

2. Here the **רמב"ם** once again includes items of **עבירה** (not necessarily items with which an **עבירה** was done) in a different context.

רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ה הלכה ט

אין מביאין מנחות ונסכים לא מן הטבל ולא מן החדש קודם לעומר ולא מן המדומע ואין צ"ל מערלה וכלאי הכרם מפני שהיא **מצוה הבאה בעבירה שהקב"ה שונאה**

3. **תוס'** disagrees. Only when the **מצוה** is accomplished through the **עבירה** is it a **מצוה הבאה בעבירה**.

תוספות מסכת סוכה דף ל עמוד א

וא"ת לקמן (ד' לא:): **דפסלינן לולב של אשרה ושל עיר הנדחת משום דמיכתת שיעוריה תיפוק ליה משום מנוה הבאה בעבירה ותו אמאי שרינן ללאו אשרה דמשה וי"ל ללא דמי לגזל דמחמת עבירת הגזל צאה המנוה שיואל צו אל**

הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה ומיהו יס
ספרים דגרסי' לקמן (ד' לה.) אמתני' דאתרוג של אשה
מ"ט משום דהוה ליה מלוה הזאה בעבירה וגירסא משוּבַּשַׁת
היא אלא טעמא משום דמיכתת שיעוריה דאתרוג נמי בעי
שיעור כאגוז או כביצה

4. Read the **בית יוסף** with the following questions in mind:

- Is tearing **קריעה** for a **מת** on **שבת** a **מצוה הבאה**? Why or why not?
- How could the words **ברם הכא** be understood according to **תוספות**? How could they be interpreted according to **רמב"ם**?

בית יוסף יורה דעה סימן שמ

הקורע בשבת על מתו אף על פי שחילל השבת יצא ידי קריעה.
ומ"ש ופריך עלה בירושלמי וכו'. בפרק הנזכר... פריך דכשם
שאינו יוצא ידי חובתו במצה גזולה משום דהויה מצוה הבאה
בעבירה אף קריעה זו שקרע בשבת מצוה הבאה בעבירה היא
ואמאי יצא ומשני תמן גופה עבירה ברם הכא הוא עבר עבירה
כך אנו אומרים הוציא מצה מרשות היחיד לרשות הרבים אינו
יוצא בה ידי חובתו בפסח כלומר לא דמי למצה גזולה דהתם
גוף המצוה שהיא המצה היא עבירה שהיא גזולה אבל הכא גוף
החלוק אינו עבירה אף על פי שהמעשה שהוא עשה בו הוא
עבירה לא מיקרי מצוה הבאה בעבירה כי היכי דמוציא מצה
מרשות היחיד לרשות הרבים אף על פי שעבר עבירה יוצא בה
ידי חובתו בפסח לפי שהיא עצמה אינה עבירה:

י"ט תשרי – ג' חול המועד

Wednesday: Day

אכילה בסוכה בשאר ימי החג

1. This תוס' which was cited earlier serves as an introduction to the מנחת חינוך which follows. (Reminder! - תוס' deals with the reason a סוכה גזולה is פסול.)

תוספות מסכת סוכה דף ט עמוד א

הוא מביעני ליה למעוטי גזולה – תימה תיפוק ליה משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה דמהאי טעמא פסלינן אתרוג הגזול ביום טוב שני לקמן בריש לולב הגזול

2. Read this fascinating מנחת חינוך with the following questions in mind:
 - What are the two categories of מצות עשה that the מנחת חינוך identifies?
 - In which category does the מצוה to eat in the סוכה on the first night fall?
 - In which category does the מצוה to eat in the סוכה on the rest of the days of סוכות fall?
 - How does the מנחת חינוך explain why it is insufficient to invalidate a stolen סוכה with the concept of הבאה בעבירה?

מנחת חינוך מצוה שכה

וני"ל דהנה שני מינים יש במ"ע א' שהוא חיוב אקרקפתא דכל איש מישראל כמו תפילין ואתרוג ואכילת מצה ומצוה כזו אם מקיים אותה עושה רצון הבורא ית' ויתעלה כי כן צוה לו המלך ב"ה ואם מבטל המצוה ואינו מניח תפילין או שלא נטל לולב ביטל המצוה ועשה נגד רצונו ית' וענש יענש. ויש מצות שאין

חיוב לעשותם כגון ציצית דהתורה לא חייבה אותו ללבוש בגד של ד' כנפות ואם רוצה הולך בלא בגד של ד' כנפות ואינו נגד רצון הבורא ב"ה. אך אם מביא עצמו לידי חיוב שבכיון לובש ד' כנפות לקיים מצות ציצית זה דרך הטוב וישר, הכלל אם מקיים מצוה זו עושה רצון הבורא ב"ה אבל אם אינו מקיים מצוה אינו עובר על רצונו רק דאינו מקיים המצוה. וכן מצוה זו דהיינו סוכה יש בה שני חלקי המצוה דהיינו בליל א' של סוכות מ"ע לאכול כזית בסוכה ומחויב לחזור אחר סוכה ואם אינו רוצה לאכול אינו מועיל כי הוא מחויב לאכול כמו מצה ותפילין ואם לא קיים המ"ע בלילה ראשונה עשה נגד רצונו ית"ש. ובשאר הלילות וימים אם רוצה אינו אוכל ואינו יושב בסוכה ואין שוב חיוב עליו כמו ציצית אך אם אוכל מ"ע לאכול בסוכה ומקיים רצונו ב"ה אבל אם אינו אוכל אין חיוב וגם בשני מצות הללו הוא בציור ג"כ שמבטל המצוה ועושה נגד רצונו כמו שאינו מניח תפילין כגון אם לובש בגד של ד' כנפות ואינו מטיל ציצית אז עובר על המצוה וכן אם אוכל אכילת קבע חוץ לסוכה עובר על המצוה... והנה נראה הא דמהב"ע אינו יוצא הטעם דהקב"ה אינו רוצה בכך ולא לרצון לפניו דסניגור יעשה קטיגור עיין ר"ן פי' לולב הגזול ואני ה' שונא גזל בעולה. והנה משום זה שייך שפיר לומר דלא יצא ידי המצוה כי זה אינו רצון הבורא ית' וא"כ לא קיים המצוה וזה שייך שפיר במצוה החיובית כיון דלא יצא י"ח המצוה ממילא לא עשה המצוה וביטל המצוה כי זה בזה תליא כמ"ש. אבל במצות שאינם חיובית כגון ציצית וסוכה בשאר ימי החג אם הם באים בעבירה אמת דלא קיים רצון הבורא ב"ה כי אין זה רצונו ית' אבל מ"מ לא ביטל המצוה רק דלא קיים וה"ל כמי שאינו לובש בגד כלל או לא אכל כלל דלא ביטל ולא קיים... כי באמת הוא לובש ציצית ואוכל בסוכה אך שאינו לרצון לפניו ית' הוה ליה כאילו לא קיים המצוה אבל לא נוכל לדון אותו כאלו ביטל המצוה כיון דמ"מ עושה המצוה עיין ותבין:

ליל כ' תשרי-ד' חול המועד

Wednesday: Night

כוונה בישיבת סוכה

1. Note the length and the content of the טור's introduction to the מצוה of סוכה.

טור אורח חיים הלכות סוכה סימן תרכה

בסוכות תשבו שבעת ימים וגו' למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם וגו' תלה הכתוב מצות סוכה ביציאת מצרים וכן הרבה מצות לפי שהוא דבר שראינו בעינינו ובאזנינו שמענו ואין אדם יכול להכחישנו והיא המורה על אמיתת מציאות הבורא יתעלה שהוא ברא הכל לרצונו והוא אשר לו הכח והממשלה והיכולת בעליונים ובתחתונים לעשות בהן כרצונו ואין מי שיאמר לו מה תעשה כאשר עשה עמנו בהוציא אותנו מארץ מצרים באותות ובמופתים, והסוכות שאומר הכתוב שהושיבנו בהם הם ענני כבודו שהקיפן בהם לכל יכה בהם שרב ושמש ודוגמא לזה צונו לעשות סוכות כדי שנזכור נפלאותיו ונוראותיו

2. The ב"ח learns from the טור that there is a unique כוונה בישיבת סוכה that one must have upon fulfilling the מצוה of ישיבת סוכה.

ב"ח אורח חיים סימן תרכה

בסכת תשבו וגו' תלה הכתוב וכו'. איכא למידק בדברי רבינו שאין זה מדרכו בחיבורו זה לבאר הכונה לשום מקרא שבתורה כי לא בא רק לפסוק הוראה או להורות מנהג ופה האריך לבאר ולדרוש המקרא דבסכת תשבו ויראה לי לומר בזה שסובר דכיון דכתיב למען ידעו וגו' לא קיים המצוה כתיקונה אם לא ידעו כוונת מצות הסוכה כפי פשטה ולכן ביאר לפי הפשט דעיקר הכוונה בישיבת הסוכה שיזכור יציאת מצרים וזה הטעם בעצמו לרבינו ז"ל במה שכתב בהלכות ציצית בסימן ח' (עמ' כה) ויכוין בהתעטפו שצונו המקום וכו' וכן בהלכות תפלין בסימן כ"ה (עמ' עא) כתב ויכוין בהנחתם שצונו המקום להניח וכו' כדי וכו' מה שלא עשה כן בשאר הלכות כי לא כתב שיכוין שום כוונה בעשיית המצוה מפני כי

המקיים המצוה כדינה יוצא בה אף על פי שלא היתה לו שום כוונה אבל בציצית שכתוב בהן (במדבר טו מ) למען תזכרו וגו' וכן בתפלין כתוב (שמות יג ט) למען תהיה תורת יי' בפיך שפשוטו הוא שהתפלין הם אות וזכרון כדי שיהא תורת ה' שגור בפינו כי ביד חזקה הוצרך יראה שלא קיים המצוה כתיקונה אם לא יכוין אותה הכוונה ולכן כתב בהלכות אלו ויכוין וכו' וכן גבי סוכה שכתוב למען ידעו וגו' משמע ליה גם כן שצריך שיכוין בשעת ישיבת הסוכה הטעם המכוון במצוה

3. The next two sources debate whether this כוונה is מעכב. In other words, has one fulfilled the מצוה if he didn't have this כוונה.

משנה ברורה סימן תרכ"ה ס"ק א

וכתבו האחרונים שיכוין ציציבתה שלונו הקדוש ברוך הוא לישב בסוכה זכר לציצית מצרים וגם זכר לענני כבוד שהקיפן אז עלינו להגן עלינו מן השרב והשמש. וכל זה לצאת ידי המצוה כחוקנה הא דיעבד יוצא כל שקיין לצאת לצד [פמ"ג]:

ביכורי יעקב הלכות סוכה סימן תרכ"ה סעיף קטן ג'

וכתב עוד שכוונת אלו אינם רק לכתחילה אבל בדיעבד יצא כשלא כוון רק לצאת, דמצוה צריכה כוונה לצאת דוקא כדפסקינן באורח חיים סימן ס'. ולעניות דעתי אין זה ראייה דזה דוקא בשאר מצוות שלא צוותה התורה כונה פרטית בהם אבל בסוכה שציווי הכתוב שיכוון כן מלמען ידעו כמו שכתב הב"ח יש לומר דאפילו בדיעבד לא יצא...ולכן אם אכל בלילה ראשונה בסוכה בלא כוונה זו יש להחמיר לאכול שוב כזית בכוונה ועל כל פנים יזהר כל אחד ללמד ולספר לבניו ולבני ביתו בלילה ראשונה כוונת מצות סוכה כמו שצריך ללמד להם טעם המצות בליל פסח

ב' תשרי-ד' חול המועד

Thursday: Day

הקבלת פני רבו ברגל-כבוד הרב או עלייה לרגל?

1. The גמרא cites the פסוק in מלכים as a source for the יו"ט on רב's מצוה to greet one's רב.

מלכים ב פרק ד פסוק כג

וַיֹּאמֶר מְדוּעַ אֶתְּ הִלַּכְתָּ אֵלָיו הַיּוֹם לְאַחַדְשׁ וְלֹא שֶׁבַת וְתֵאמַר שְׁלוֹם:

תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף טז עמוד ב

ואמר רבי יצחק: חייב אדם להקביל פני רבו ברגל, שנאמר מדוע את הולכת אליו היום לא חדש ולא שבת - מכלל דבחדש ושבת איבעי לה למיזל

2. Note the הלכות's placement of this הלכה in רמב"ם's הלכות תורה. Where would you have expected this הלכה to be found? What might this indicate about the nature of the מצוה?

רמב"ם הלכות תלמוד תורה פרק ה הלכה ז

וחייב לעמוד מפני רבו משיראנו מרחוק מלא עיניו עד שיתכסה ממנו ולא יראה קומתו ואח"כ ישב, וחייב אדם להקביל פני רבו ברגל.

3. The הקבלת פני רבו's approach would indicate that עליוה לרגל of מצוה is a substitute for רבו.

מלבי"ם מלכים ב פרק ד

(כג) מדוע את הולכת אליו היום לא חדש. כי היה מנהגם ללכת אל איש האלהים בחדש ושבת, שכמו שצוה ה' על העליה ברגל ללמד שם דרכי ה' מפי הכהנים ולהמשיך עליו שפע קדושה

מהשוכן בבית הנבחר, והיה מן הראוי שיעלו גם בחדש ושבת וכמו שיהיה לעתיד לבא שכתוב (ישעיה סו, כג) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות, רק שבזה"ז שהוא דבר שא"א היו הולכים בחדש ושבת אצל הנביא שעליו ה' שוכן כדוגמת שישכון במקדש אל, וממנו ילמדו דרכי ה' ויקבלו שפע קדושה וברכה, ובמועד היו עולים לרגל למקדש הגדול, וע"כ תפס חדש ושבת לבד. **וחז"ל (ר"ה טז ב) הוציאו מזה שחייב אדם לקבל פני רבו ברגל, כי בזמן הזה שאין מקדש יהיה קבלת פני רבו במקום עליה לרגל, והגם שבחדש ושבת אין חיוב כיון שאין בו חיוב עליה לרגל, במועד יש חיוב בדבר כיון שהתחייב לעלות לרגל, ומפסוק הזה למדנו שקבלת פני הרב הוא כמקבל פני שכינה במקדש:**

4. The approach is that the רגל is a special opportunity to learn from one's רב. Perhaps this is why the הלכות תלמוד תורה places this הלכה in רמב"ם.

שו"ת נודע ביהודה מהדורא תניינא – אורח חיים סימן צד

(במכתבו סימן ב' כתב וזה לי כהרבה בשנים נפלאות היא בעיני דטור וש"ע השמיטו הא דאמר ר' יצחק (ר"ה דף ט"ז) וסתמא דתלמודא בסוכה דף כ"ז קמותיב מיני' והאמר ר' יצחק חייב אדם להקביל פני רבו ברגל והרמב"ם הביא להיהיא דר' יצחק וכו'. יורנו בזה. עכ"ל דברי מעלתו.)

והנלענ"ד בזה הוא זה. **דודאי מהאי קרא ילפינן דבשבת וחודש שיש בו תוספת קדושה שהרי יש בו קרבן מוסף יש מקום לקבל פני רבו שגם על הרב ניתוסף אז שפע להשפיע על תלמידו והה"ד ברגלים.** ואמנם להטיל חוב אי אפשר מטעם שאמרו בקידושין דף ל"ג אמר אייבו אמר ר' ינאי אין תלמיד רשאי לעמוד מפני רבו אלא שחרית וערבית שלא יהי' כבודו מרובה מכבוד שמים

(ומעתה גם לקבל פני רבו אי אפשר לחייב בכל שבת ור"ח דא"כ יהיה כבוד רבו גדול מכבוד השכינה שאינו הולך לירושלים רק שלש פעמים וגו' בחג המצות וגו' ... דכאן שפיר הוה כבוד רבו גדול מכבוד שמים שלכבוד השכינה אינו הולך רק בג' רגלים ולקבל פני רבו הולך כמה זימני בשתא. וא"כ לפי זה בזמן הזה שבעוונותינו הרבים נתקיים והשימותי את מקדשיכם שאפילו בשעת שממה קדושתה עליה והשכינה לא זזה מכותל מערבי ואין אנחנו הולכים לקבל פני השכינה שמה כלל... אין מקום להטיל

חיוב לקבל פני רבו כלל כשאינו הולך בלאו הכי ללמוד ממנו אלא שילך רק לקבל פניו דאם כן כבודו גדול מכבוד שמים ור' יצחק על זמן המקדש אמר שחייב לקבל פני רבו. ולכן הביא הרמב"ם הא דר' יצחק... אבל הטור והש"ע שאינם מעתיקי הגמרא אין דרכם להביא רק מה שהוא ע"פ הדין ובזמננו זה לכן השמיטו דבר זה (שאינו חיוב עתה)

According to the נודע ביהודה, why is this מצוה not obligatory nowadays?

ליל כ"א תשרי-ליל הושענא רבא

Thursday: Night

זכר למקדש

1. The שו"ע here records the הלכה of circling the בימה with the מינים ד'.
שולחן ערוך אורח חיים הלכות לולב סימן תרס סעיף א

נוהגים להעלות ספר תורה על הבימה ולהקיפה פעם אחד בכל יום; ובשביעי מקיפים אותה שבעה פעמים, זכר למקדש.

2. The מדרש states clearly that the הקפות are done by everyone no matter what שבט or age.

ילקוט שמעוני תהלים רמז תשג

ולקחתם לכם ביום הראשון. ואסובבה את מזבחך ה', כדתנין בכל יום היו מקיפין את המזבח פעם אחת, וכיצד הוא סדר ההקפה כל ישראל גדולים וקטנים נוטלים את לולביהם בידיהם הימנית ואתרוגיהם בידיהם השמאלית ומקיפין אחת, ואותו היום היו מקיפין שבע פעמים.

3. The גר"א asks on the מדרש that in the המקדש the הקפות were only done by כהנים. The words of the גר"א echo the words of the אור זרוע that follow.

ביאור הגר"א אורח חיים סימן תרס

נוהגים כו'. כ"ה באגדה והביאו בילקוט תהלים סוף סימן תש"ג ע"ש. אבל צ"ע שם שאמר סדר ההקפה כל ישראל גדולים כו'. ואין ההקפה בכהמ"ק אלא בכהנים דאין זר נכנס בין אולם למזבח וכמ"ש בהדיא בפ"ד דסוכה:

ספר אור זרוע חלק ב - הלכות סוכה סימן שטו

ותימה לי שעתה ישראל [נהגו] להקיף זכר למקדש והלא הקפה במקדש לא היתה כ"א בכהנים... א"כ עתה מ"ט מקיפין ישראל הלא הקפה שעתה אינה אלא זכר להקפת מזבח במקדש.

4. The Brisker Rav offers a novel approach to the concept of זכר למקדש, one that may shed light on the aforementioned קושיא of גר"א and אור זרוע. Pay close attention to the הקירה as he applies it in the contexts of נטילת לולב and ספירת העומר.

חידושי הגר"ז מסכת מנחות דף סו עמוד א

בגמרא אמימר מני יומי ולא מני שבועי אמר זכר למקדש הוא, ונראה דאין זה תקנה שתקנו רבנן מצוות ספירה בזמן הזה כמו שהיה החיוב מדאורייתא בזמן המקדש, דאם כן גם יומי ושבועי בעי למימני, דגם לשבועי בעי זכר כמו ליומי, אלא דזה תקנה שיהיה זכר למקדש והוא תקנה דרבנן מיוחדת זכר למקדש, ומשו"ה תקנו רק למימני יומי ולא שבועי.

וכמו כן מצינו לענין נטילת לולב במדינה זכר למקדש, דהתם ג"כ אין הפירוש דחכמים תקנו דמצוות לולב שהיה נוהג במקדש תהיה נוהגת במדינה כל שבעה זכר למקדש, דהלא חזינו דדברים הפוסלים במקדש כשרים במדינה, ואם נימא דתקנו דאותה המצוה של תורה תהא נוהגת מדבריהם במדינה, היה צריך להיות בה כל הדינים והפטולים של מקדש, אלא ע"כ דהוי מצוה מיוחדת שחכמים תקנו זכר למקדש, ובמצוה זו אין כל הדינים הפוסלים במקדש וכשר גם בדברים אלו, וכן נראה להוכיח מהא דתירצו הראשונים (עיין בעה"מ ור"ן סוף פסחים) דמשו"ה אין מברכין שהחיינו על ספירת העומר דלא מצינו שהחיינו אלא בדבר שיש בו הנאה, כמו נטילת לולב לשמחה וכדו', אבל ספירת העומר אין בו זכר לשום הנאה אלא לעגמת נפש לחורבן הבית, ואם נימא דספירת העומר בזה"ז הוי מצות ספירה מדבריהם כשל תורה זכר למצוות התורה, מאי תירוץ הוא דכיון שהמקדש חרב לכן אין מברכין שהחיינו, דהא עצם מצוות הספירה אינה זכר למקדש אלא אותה המצוה שהיתה נוהגת מה"ת נוהגת בזה"ז מדרבנן, אלא ע"כ דהוי מצוה מיוחדת שתקנו חכמים זכר למקדש, ולא דאותה המצוה שבמקדש שהיה מה"ת חייבו חכמים לקיימה בזה"ז, אלא דזהו מצוה מיוחדת זכר למקדש, וע"כ אין בה שהחיינו מכיון דזה זכר לחורבן המקדש, וכן מורה הלשון דאמר זכר למקדש הוא, דאין זה מצוה מחובת חכמים אלא דזהו מצוה חדשה משום זכר למקדש וכנ"ל.

כ"א תשרי-הושענא רבא

Friday: Day

נטילת ערבה ומנהג נביאים

1. There is a מחלוקת as to whether the taking of the ערבה on הושענא רבא is a מנהג נביאים or יסוד נביאים. רש"י explains what these terms mean.

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף מד עמוד א

אתמר: רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי, חד אמר: ערבה יסוד נביאים, וחד אמר: ערבה מנהג נביאים.

2. Note that רש"י explains that if it is a מנהג then one does not make a ברכה for it is only a מנהג and not a מצוה.

רש"י מסכת סוכה דף מד עמוד א

יסוד נביאים הוא - תקנת נביאים אחרונים חגי זכריה ומלאכי, שהיו ממתקני תקנות ישראל בלנשי כנסת הגדולה.
מנהג - הנהיגו את העם, ולא תקנו להם, ונפקא מינה דלא צעיא ברכה, דליכא למימר וטונו, דאפילו בכלל לא תסור ליתא.

3. The רמב"ם in הלכות ברכות agrees with רש"י that one does not make a ברכה on a מנהג. However, in the משנה תורה he says that מנהגים are included in the מצוה of לא תסור. This is in contradistinction to the רש"י seen earlier and leads us to a question that if a מנהג is a מצוה, then why is no ברכה recited?

רמב"ם הלכות ברכות פרק יא הלכה טז

כל דבר שהוא מנהג אף על פי שמנהג נביאים הוא כגון נטילת ערבה בשביעי של חג ואין צריך לומר מנהג חכמים כגון קריאת הלל בראשי חודשים ובחולו של מועד של פסח אין מברכין עליו

הקדמה ליד החזקה לרמב"ם

וכן יתבאר מהם המנהגות והתקנות שהתקינו או שנהגו בכל דור ודור כמו שראו בית דין של אותו הדור. לפי שאסור לסור מהם שנאמר לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל

4. The Brisker Rav offers insight into the opinion of רמב"ם.

חידושי הגר"ז מסכת ערכין דף י עמוד ב

והנה בתוסי הרי הביאו בשם רש"י דלהכי לא מברכינן אמנהג משום דליכא למימר וצונו דליכא לאו דלא תסור, אולם הרמב"ם בהקדמתו מבואר דגם על מנהג איכא לאו דלא תסור, וכן כתב בהלכות ממרים (פ"א הל"ב) יעו"ש, ואפי"ה כתב דלא מברכינן אמנהג, וז"ל בהלי ברכות (פ"א הלטי"ז) כל דבר שהוא מנהג אף על פי שמנהג נביאים הוא כגון נטילת ערבה בזי של חג ואין צ"ל מנהג חכמים כגון קריאת הלל בר"ח ובחולו של מועד של פסח אין מברכינן עליו ועכ"ל, והיינו דעיקר הטעם הוא דעל דבר שהוא בעיקר דינו ובעצם החפצא שלו רק מנהג לא שייך ברכת המצות, וליכא ברכת המצות רק על דבר שהוא דין ולא על דבר שהוא בעיקר דינו מנהג, ונראה דזהו ג"כ ביאור דברי ר"ת דאיהו ס"ל דבאמת אי משום חיובא מנהג ג"כ סגי לחייבו בברכה ויכול לומר וצונו, ורק בערבה שאינו אלא טלטול בעלמא ועצם דינה אינה אלא מנהג ל"ש עלה ברכת המצות, [א"ה, עיין כ"ז בחידושי מרן רי"ז הלוי פ"א מברכות הטי"ז]

(It is advised to see this Brisker Rav inside חידושי מרן רי"ז to get a clearer picture.)

ליל שמיני עצרת

Shabbos: Night

מצות שמחת יום טוב

1. The מצוה of שמחת יום טוב includes the night of עצרת in the גמרא of ט"ז while excluding the first night. What is the סברא?

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף מח עמוד א

משנה. ההלל והשמחה שמונה, כיצד? מלמד שחייב אדם בהלל ובשמחה ובכבוד יום טוב האחרון של חג כשאר כל ימות החג. גמרא. מנא הני מילי? דתנו רבנן: והיית אך שמח לרבות לילי יום טוב האחרון. או אינו אלא יום טוב הראשון? כשהוא אומר אך - חלק. ומה ראית לרבות לילי יום טוב האחרון ולהוציא לילי יום טוב הראשון? מרבה אני לילי יום טוב האחרון - שיש שמחה לפניו, ומוציא אני לילי יום טוב הראשון שאין שמחה לפניו.

2. Rav Chaim Brisker is מחדש זצ"ל two דינים of שמחה on יו"ט.

חידושי הגר"ח סוכה דף מח עמוד א

והנראה בזה, דהנה איתא בפסחים (דף ק"ט ע"א) תניא ר"י בן בתירא אומר, בזמן שבית המקדש קיים אין שמחה אלא בבשר שנאמר וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת לפני ה' אלקיך, ועכשיו שאין ביהמ"ק קיים אין שמחה אלא ביין. עוד איתא שם, דחייב אדם לשמח בניו ובני ביתו ברגל, ובמה משמחם וכו' אנשים בראוי להם ביין ונשים בראוי להם בבגדי צבעונים, ומשמע דכל זה מדאורייתא הוא.

מבואר בד' הגמ' דאיכא תרי חיובי שמחה. חדא שמחה דבשר קרבנות, ועוד שמחה בדברים של חול והיינו יין ובגדי צבעונים

אשר לפי"ז נראה לומר דהא דאמרינן בסוכה דבבבלי יום טוב ראשון ליכא חיוב שמחה, משום דליכא שמחה לפניו. נאמר רק לדין השמחה דקרבנות, אך לגבי דין

השמחה בדברים של חול והיינו יין ובגדי צבעונים לא נאמר האי תנאה דשמחה לפניו ושפיר חייב בלילה הראשון של יום טוב בדין שמחה השני והוא השמחה דיין ובגדי צבעונין. וביאור הדבר, דהסברא נותנת דחייב שמחה דשלמי שמחה נתמעט מהדין דשמחה לפניו, והוא משום די"ל דאם אין חיוב שמחה ביום שלפני החג, ל"ש לומר דמחייב לזבוח שלמי שמחה בחול, משום חיוב שמחה שיהיו בחג והיינו בלילה הראשון של יום טוב, אך אם כבר ביום שלפניו איכא חיוב שמחה, שפיר חייל עליו חיוב דשלמי שמחה, מכיון דיום שלפניו נמי איכא עליי' חיוב שמחה ושפיר חייל על הקרבנות דין שלמי שמחה, ולא איכפת לן אם ישמח בהן למחר, מכיון דיום זה ראוי לזביחת שלמי שמחה. משא"כ אם יום שלפניו הוי יום של חול אין מסתבר לומר דיתחייב לזבוח בחול שלמי שמחה עבור שמחת החג שלמחרת (די"ל עוד, דבחול אין חל כלל שם שלמי שמחה על הקרבן, המע.), משא"כ על חיוב השמחה השני שפיר בעינן למימר דליכא המיעוט שלפניו יש שמחה. ושפיר חייב בהו אף בלילה הראשון של יום טוב מדאורייתא

- What are the two דינים of ט"ו שמחת יו"ט?
- In which דין is the first night חייב? In which דין is the first night פטור?
- What is the סברא to differentiate?

יום שמיני עצרת

Shabbos: Day

שינה בסוכה בשמיני עצרת בחו"ל

1. The Gemara and Sh"e state that one must eat in the סוכה on חוץ לארץ in שמיני עצרת. What about sleeping in the סוכה?

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף מז עמוד א
והלכתא: מיתב יתבינן, ברוכי לא מברכינן.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות לולב סימן תרסח
ובחוצה לארץ, אוכלים בסוכה בלילה וביום, מפני שהוא ספק שביעי, ואין מברכין על ישיבתה, ומקדשין ואומרים זמן

2. The following two sources cite the opinion of ראבי"ה that one should not sleep in the סוכה because it resembles בל תוסיף. The question is how is it different than eating?

מרדכי מסכת סוכה פרק לולב וערבה רמז תשעב
יתבי יתבינן ברוכי לא מברכינן פי' ראבי"ה כיון דאיכא הכירא דלא מברך כאשר עשה כל ז' ימים לא הוי כמוסיף אבל לישן בסוכה אסור משום דמיתחי כמוסיף

האגודה מסכת סוכה פרק ד
מיתב יתבינן ברוכי לא מברכינן לאחר שעשיתו קודש והזכרת את יום שמיני חג העצרת אם הי' אומר לישב בסוכה הי' עושה חול. כתב רבינו אבי"ה דוקא לישב בסוכה מותר דאין נראה כמוסיף דפעמים אדם תואב לאכול בסוכה אבל לישן בסוכה ליל שמיני אסור דנראה כמוסיף

3. From the ר"א"ש, we see why there is no concern for בל קרבן while eating. What מינה נפקא does the ר"א"ש deduce from the ר"א"ש's logic?

ר"א"ש מסכת סוכה פרק ד

ומשום דספיקא היא תרוייהו עבדי' לחומרא יתבינן בסוכה ולא מברכינן ונוהגין בה מנהג יום טוב דהוא יום שמיני עצרת ועבדינן לחומרא אבל בלולב לא רצו לתקן שיטלוהו בלא ברכה מספק לפי שהוא מוקצה לטלטול ומינכרא מילתא שהוא נוהג בה מנהג חול אבל סוכה פעמים שסוכתו עריבה עליו ואוכל בה אפי' ביום טוב אחרון:

קרבן נתנאל שם אות ז

אכל סוכה פעמים שסוכתו עריבה עליו ואוכל בה אפי' ביום טוב אחרון: אמנם אם באותו יום עת אינה או רוחות או קום שנינו אויב אין מן הראוי לאכול בסוכה ביום שמיני ספק שביעי

4. The רשב"א offers a different interpretation for why there is no תוסף בל by eating and extends the סברא sleeping as well.

חידושי הרשב"א מסכת ראש השנה דף טז עמוד א

אבל במה שעמדו חכמים ותקנו לצורך אין כאן בל תוסף דכבר אמרה תורה על פי התורה אשר יורוך. ותדע לך דהא שמיני של סוכה בזמן הזה מצוה של דבריהם וישנן ואוכלין בה למצוה ואף על גב דבקאינן השתא בקיבועא דירחא

5. The חיי אדם brings that the מנהג is to be lenient and not sleep in the סוכה on עצרת, שמיני עצרת, but he mentions that the גר"א was מחמיר.

חיי אדם חלק ב-ג (הלכות שבת ומועדים) כלל קנג סעיף ה
והעולם מקילין ואינם אוכלין כל היום בסוכה, רק מקצת סעודה
בשחרית, ובליל שמיני אף מקצת מדקדקים במצוות אינם ישנים כלל.
אבל רבינו הגאון החסיד מהו' אליהו (הגר"א) החמיר מאוד שצריך
לישן בלילה וגם לאכול כל היום בסוכה כפשטא דלישנא דגמרא
מיכל אכלי... ופעם אחת היה קוד גדול בליל שמיני, ואמר אף על
פי שבשאר הימים היה פסוד מן הסוכה, מכל מקום להראות הלכה
לתלמידים צוה שילבישו עצמם בטוב וילינו בסוכה.

ליל שמחת תורה

תוספת יום טוב

1. From this 'תוס' it is evident that had there not been a special פסוק on פסח, one could fulfill the מצוות of יו"ט during the time of יו"ט תוספת יו"ט.

תוספות מסכת פסחים דף צט עמוד ב

ואומר הר"י מקורבני"ל דגבי מלה לזוקא בעינן עד שתחשך כדחניא בתוספתא הפסח ומאה ומכור מלותן משתחשך וטעמא משום דכתיב (שמות יב) ואכלו את הבשר בלילה הזה ומאה ומכור איתקשן לפסח אבל סעודה שבת וימים טובים מלי אכיל להו מצעוד יום

2. 'תוס' in כתובות seems to contradict the previous 'תוס'. It would seem that the מצוה of יו"ט שמחת יו"ט is not yet in effect during תוספת יו"ט; therefore, one can marry during this time.

תוספות מסכת כתובות דף מז עמוד א

Background: The גמרא says that one can marry off his daughter on לילי יו"ט.

אף על גב דאמר זמור"ק (דף ה: וס) ושמחת בחגך ולא באשתך לאין נושאין נשים בחולו של מועד משום לאין מערבין שמחה בשמחה ודקשה גמורה היא כדלמך בחגיגה (דף ח: וס) דהוי מדאורייתא איכא למימר דהכא איירי **שעה אחת לפני יום טוב שהוא כיו"ט לענין מלאכה** דתוספתא דאורייתא ובטילה באתה שעה מן המלאכה

3. Rav Elchanan Wasserman זצוק"ל points out the apparent contradiction.

קובץ שעורים פסחים אות ריב

ריב) [דף צט ע"ב] בתוסי ריש ע"פ כתבו, דאכילת מצה היא דוקא עד שתחשך, ולא כמו בשבת דאפשר לקדש מבעוד יום, וטעמא, משום דכתיב בלילה, ותוספת יום טוב לא הוי

לילה, ומשמע, דאי לאו קרא ראוי לומר, דיוצא בפסח ומצה בתוסי יום טוב, כיון דקדוש לענין איסור מלאכה הי"ה לענין מצות היום, וקשה דבכתובות מ"ז כתבו, דבתוסי יום טוב ליכא מצות ושמחת בחגך, אף דאסור במלאכה מדאורייתא, ומ"ש מצות מצה ממצות ושמחת.

4. Here Rav Berel Soloveitchik זצ"ל offers a possible solution. He suggests that since there is no מצוה of יו"ט on the first night of יו"ט, it must be that the prohibition of getting married on that night must be a result of the שמחת נישואין extending into the next day when there is a מצוה of יו"ט. However if one gets married during יו"ט the תוספת יו"ט will not extend into the next day; rather it will culminate with the שקיעה and never contradict יו"ט שמחת.

חידושי הגרי"ד (בן הגרי"ז) סימן ח'

ושמעתי ממ"ר הגרי"ד סאלאוויציק זצ"ל שביאר דברי התוספות באופן דליכא סתירה כלל. דהנה בפסחים (ע"א ע"א) איתא והיית אך שמח לרבות ליל יו"ט האחרון לשמחה, אתה אומר ליל יו"ט אחרון או אינו אלא ליל יו"ט ראשון, ת"ל אך חלק. הרי דבלילה יו"ט ראשון ליכא מצות שמחה ולכאורה לפי זה צריך עיון מאי טעמא בעינן שהנישואין יהיו בתוספת יו"ט ולא בליל יו"ט עצמו. וי"ל על פי שיטת הרמ"ה דשמחת יום א' בחתן הוי דאורייתא, ואם כן אסור לישא בלילה מחמת דין שמחה של היום שעל ידי זה חל ממילא, ואין מערבין שמחה בשמחה, שנאמר ושמחת בחגך ולא באשתך. ולפי זה תירץ שפיר מה שכתב התוספות שבתוספת יו"ט יכול לישא, דאף על פי שכבר יש קדושת יו"ט מכל מקום הא בליל יו"ט אף על פי שיש קדושה מכל מקום ליכא דין שמחה, והא דלגבי חתן יש דין היום ראשון הוי דין שמחה דאורייתא, זה לא שייך לקדושת היום ונגמר בצאת הכוכבים. ומרן הגרי"ז ז"ל הסכים לזה שיש לומר כן בדברי התוספות.

ולפי זה מיושב היטב דלגבי כל המצוות של ליל יו"ט, כיון שחל דין תוספת יו"ט שפיר הוה יו"ט, כיון שחל דין תוספת יו"ט שפיר הוה יו"ט, ובלי גזה"כ דלילה גם מצה היה יכול לקיים כמו דין קידוש וסעודה, ורק בשמחה אמרו תוספות דלא שייך...

יום שמחת תורה

קריאת התורה בשמחת תורה

1. The הפטרה teaches us קריאת התורה and גמרא for the last days of יו"ט.

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף לא עמוד א

יום טוב האחרון קורין כל הבכור מצות וחוקים ובכור, ומפטירין ויהי ככלות שלמה. למחר קורין וזאת הברכה ומפטירין ויעמד שלמה.

2. תוס' points out conflicting מנהגים with regards to the הפטרה of שמחת תורה.

תוספות מסכת מגילה דף לא עמוד א

למחר קרינו וזאת הברכה ומפטירין ויעמוד שלמה – ויש מקומות שנהגו להפטיר צויהי אחרי מות משה ושיבוש הוא שהרי הש"ס אין אומר כן ויש אומרים שרצ האזי גאון תקן לומר ויהי אחרי מות משה אבל אינו יודעין הסברא אמאי שנה סדר הש"ס.

3. The וזאת ר"ן explains that the reason for reading תורה is that we are now completing the הברכה.

חידושי הר"ן מסכת מגילה דף לא עמוד א

למחר קורין זאת הברכה. משום אסוקי אוריתא:

4. The משך חכמה suggests a novel interpretation that שמיני עצרת of עניינא דיומא is actually וזאת הברכה. With this חידוש, he also explains the divergence of practice in regard to the הפטרה.

משך חכמה – הדרן

בשמחת תורה קורין וזאת הברכה, ובמפטיר (יהושע א')
"ויהי אחרי מות משה", ובש"ס סוף מגילה (לא, א):
למחר קרינן "וזאת הברכה" ומפטירין (מלכים – א, ה,
כב) "ויעמד שלמה".

והנראה דדברי הגמרא היכן דלא מסיימי התורה
בשתא חדא, וכמו שאמרו (מגילה כט, ב) בני מערבא
מסיימי אורייתא בתלתא שנין. ורק משום קדושת היום
צריך לקרות "וזאת הברכה", לרמוז אל מה שאמרו
בסוף סוכה (נה, ב): א"ר אלעזר, שבעים פרים כנגד
שבעים אומות, פר יחידי למה? כנגד אומה יחידה. משל
למלך בשר ודם שאמר לעבדיו עשו לי סעודה גדולה,
ליום אחרון אמר לאוהבו, עשה לי סעודה קטנה כדי
שאהנה ממך (עכ"ל). ולזה קורין "הופיע מהר פארן
ואתא מרבבות קודש וכו' אף חובב עמים" – שהניח כל
האומות והשרה שכינתו על ישראל ונתן להם תורתו
וכו' [רש"י בעקבות הספרי]. ומפטירים "ויעמד שלמה",
והוא על פי שאמרו בפרק קמא דברכות (ו, א): הני
תפילין דמרי עלמא מאי כתיב בהו? א"ל "מי כעמד
ישראל גוי אחד בארץ"... אמר להם הקדוש ברוך הוא
לישראל אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם ואני אעשה
אתכם חטיבה אחת בעולם, שנאמר "ומי כעמד ישראל
גוי אחד בארץ" (עכ"ל).

אבל לדין דמסיימי התורה בכל שנה, קוראים "ויהי
אחרי מות משה" להורות שהתורה לא תהא נוסף עליה
ושום נביא לא יוכל לשנות, וכמו שאמר ליהושע (א, ח)
"לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה
וכו' כי אז תצליח את דרכיך ואז תשכיל". וזה טעם
מנהגנו מה שאנו משנים מסדר הש"ס.

- Is the reading of התורה in דין וזאת הברכה or שמחת תורה a קריאה in דין? In other words, is it the קריאה or שמיני עצרת in דין? or is it סיום התורה?
- How does the משך חכמה explain the varying מנהגים regarding the הפטרה based on the חקירה the aforementioned?

אסרו חג
Monday: Day

ספק אם אמר משיב הרוח

1. The Steipler Gaon brings a מחלוקת ראשונים about one who is not sure if he said משיב הרוח ומוריד הגשם. What are the two opinions and the underlying סברות?

טור אורח חיים הלכות תפלה סימן קיד

ירושלמי המתפלל ואינו יודע אם הזכיר אם לאו קודם ל' יום חזקה מה שהוא למוד מזכיר מכאן ואילך מה שצריך מזכיר עד ל' יום אם ספק לו אם הזכירו או לאו צריך לחזור) דמסתמא לא הזכיר וה"ה נמי ל' יום אחר הפסח מסתמא הזכיר וצריך לחזור והר"ם מרוטנבורק היה רגיל לומר בשמיני עצרת ברכת אתה גבור תשעים פעמים עד משיב הרוח ומוריד הגשם כנגד ל' יום שאומר אותו ג' פעמים בכל יום ועכשיו אם היה מסופק א"צ לחזור וראיתו מפרק כיצד הרגל (כד א) דאמר גבי שור המועדריחק נגיחותיו חייב קירב נגיחותיו לא כל שכן הכא נמי כיון דאחר ל' יום אם הוא מסופק א"צ לחזור כ"ש צ' פעמים ביום אחד וה"ר פריץ ז"ל כתב לא חזינא לרבנן קשישי דצרפת דעבדי הכי שאין הנדון דומה לראיה דהתם טעמא משום שהחזק ליגה ואם הוחזק ג' רחוקות כ"ש בג' קרובות אבל גשם שנתקן בתפלה והדבר תלוי בהרגל לשונו לא אמרינן הכי. וא"א הרא"ש ז"ל היה נוטה לסברת הר"ם:

2. The Steipler Gaon זצ"ל applies a classic חקירה about מחלוקת חזקות to this מחלוקת.
 - Is a חזקה an indication of an existing quality or is it an acquired behavior?

קהילות יעקב נדה סימן סו

והעירני גאון אחד שליט"א במה שדנתי אי חזקה דג' פעמים הוא הוכחה שכך טבעו או שעל ידי זה גופא שעשה ג' פעמים התרגל בכך ונעשה לו טבע לכך דנראה שזהו מחלוקת דקמאי והוא בטור או"ח סי' קי"ד בהא דמבואר בירושלמי גבי ספק אם אמר משיב

הרוח דעד ל' יום חזקה מה שהוא למוד מזכיר ודעת מהר"ם ז"ל
דהכא נמי אם אמר בשמיני עצרת צ' פעמים אתה גבור כו' מהני
לענין שאם יסתפק אחר כך לא יהא צריך לחזור והביא ראייה
מפרק כיצד הרגל ריחק נגיחותין חייב קירב נגיחותין לא כל שכן
ורבינו פרץ ז"ל השיב דאין הנדון דומה לראייה דהתם טעמא משום
שהוחזק ליגח ואם הוחזק בג' רחוקות כל שכן בג' קרובות אבל
גשם שנתקן בתפילה והדבר תלוי בהרגל לשונו לא אמרינן הכי
ע"כ.

ובודאי אם חזקה דג' נגיחות אינו משום שהתרגל אלא זה ראייה
והוכחה על טבעו אם כן קשה טובא מה מדמה לה רבינו מהר"ם
מרוטנברג ז"ל ענין התרגלות להזכרה שהוא מחמת הרגל ויש
לומר דב מן ארוך מתרגל בזה יותר מאילו אמרן הכל בבת אחת
וכקושיית רבינו פרץ ז"ל אבל יש לומר דמהר"ם ז"ל סובר דגם
ההיא דמועד הן מטעם הרגל שעל ידי הנגיחות הרגיל עצמו
להיות נגחן ואם כן שפיר מדמי לה היא דהרגל להזכרת הגשם...

Please feel free to contact us with any questions or comments

Rabbi Moshe Gordon, Rosh Yeshiva;
rabbigordon@yishrei.org

Rabbi Yeshai Koenigsberg, Mashgiach;
Ryk888@gmail.com

Rabbi Shaya Greenwald, Rosh Kollel;
rabbishayagreenwald@gmail.com

Rabbi Yechiel Cohen, Ra"m;
Cyeziel@gmail.com

Rabbi Mickey Ellman, Ra"m;
rabiellman@gmail.com

Rabbi Eli Pielet, Ra"m;
epielet@gmail.com

Rabbi Yehuda Goldin, Ra"m;
yehudagoldin@gmail.com

Rabbi Simcha Hirsch, Shoel U'Mashiv;
hirschsimcha@gmail.com

Rabbi Yoseph Koff, Shoel U'Mashiv;
rabbikoff@gmail.com

חג שמחה!

Yeshivat Yishrei Lev
Rechov HaGra 8
Kiryat Yearim, 90838
02-579-5985

To donate to the yeshiva please visit:
www.Yishrei.org/Donate

Follow us:

